

Spis treści

Wykaz skrótów	XIII
Wykaz literatury	XVII
Wykaz stron internetowych	XIX
Przedmowa	XXI

Część A. Testy

Test 1	1	Odpowiedzi do testu 1	113
Test 2	6	Odpowiedzi do testu 2	115
Test 3	10	Odpowiedzi do testu 3	118
Test 4	15	Odpowiedzi do testu 4	120
Test 5	19	Odpowiedzi do testu 5	122
Test 6	23	Odpowiedzi do testu 6	125
Test 7	28	Odpowiedzi do testu 7	127
Test 8	32	Odpowiedzi do testu 8	129
Test 9	37	Odpowiedzi do testu 9	131
Test 10	41	Odpowiedzi do testu 10	133
Test 11	45	Odpowiedzi do testu 11	135
Test 12	49	Odpowiedzi do testu 12	137
Test 13	53	Odpowiedzi do testu 13	140
Test 14	58	Odpowiedzi do testu 14	142
Test 15	62	Odpowiedzi do testu 15	144
Test 16	66	Odpowiedzi do testu 16	147
Test 17	71	Odpowiedzi do testu 17	149
Test 18	76	Odpowiedzi do testu 18	151
Test 19	81	Odpowiedzi do testu 19	154
Test 20	85	Odpowiedzi do testu 20	156
Test 21	89	Odpowiedzi do testu 21	158
Test 22	95	Odpowiedzi do testu 22	160
Test 23	99	Odpowiedzi do testu 23	162
Test 24	104	Odpowiedzi do testu 24	164
Test 25	108	Odpowiedzi do testu 25	166

Część B. Kazusy

Kazus 1. Odwołanie i dymisja Komisji Europejskiej	169
Kazus 2. Orzeczenia prejudycjalne	173
Kazus 3. Dyrektywy i ich skuteczność na płaszczyźnie krajowej państw członkowskich (I)	175
Kazus 4. Inicjatywa legislacyjna w ramach Unii Europejskiej	179
Kazus 5. Procedury z art. 258 oraz 260 TFUE	181
Kazus 6. Skarga do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich	183
Kazus 7. Dyrektywy i ich skuteczność na płaszczyźnie krajowej państw członkowskich (II)	184
Kazus 8. Stosowanie rozporządzeń na płaszczyźnie krajowych systemów prawnych	187
Kazus 9. Udzielanie pomocy publicznej przez państwa członkowskie	188
Kazus 10. Zakaz reklamy a wykonywanie swobód unijnych	191
Kazus 11. Podatek drogowy a art. 110 TFUE	194
Kazus 12. Swobodny przepływ towarów – opodatkowanie owoców	196
Kazus 13. Reklama alkoholi	198
Kazus 14. Zakaz sprzedaży alkoholu przed godziną 13.00	200
Kazus 15. Swobodny przepływ pracowników	203
Kazus 16. Uprawnienia członków rodziny pracownika przemieszczającego się	206
Kazus 17. Swoboda zakładania przedsiębiorstw – tworzenie oddziałów spółek	208
Kazus 18. Obywatelstwo Unii Europejskiej i swobodny przepływ osób	210

Część C. Tablice

Rozdział I. Zagadnienia systemowe	213
Tabl. 1. Podział organizacji międzynarodowych ze względu na kompetencje względem państw członkowskich	213
Tabl. 2. Cechy organizacji ponadnarodowych na przykładzie Unii Europejskiej (A. Wyrozumska, W. Czapliński)	213
Tabl. 3. Cechy organizacji ponadnarodowych (E. Capriotti)	214
Tabl. 4. Koncepcje integracji	214
Tabl. 5. Tezy deklaracji Roberta Schumanna	215
Tabl. 6. Ewolucja traktatów założycielskich (ujęcie chronologiczne)	215
Tabl. 7. Struktura traktatów założycielskich	217
Tabl. 8. Najważniejsze zmiany przewidziane w Traktacie z Lizbony	218
Tabl. 9. Ewolucja członkostwa we Wspólnotach Europejskich/Unii Europejskiej	219
Tabl. 10. Wyzwania stojące przed Unią Europejską – Aneks do Konkluzji Szczytu z Laeken	220
Tabl. 11. Kopenhaskie kryteria członkostwa w Unii Europejskiej	220
Tabl. 12. Procedura akcesji do Unii Europejskiej	221
Tabl. 13. Procedura wystąpienia z Unii Europejskiej (art. 50 TUE)	222
Tabl. 14. Historia relacji między Polską a Wspólnotami Europejskimi/Unią Europejską (1988–2004)	223

Tabl. 15. Struktura Traktatu Akcesyjnego z 16.4.2003 r. _____	224
Tabl. 16. Cele Unii Europejskiej (art. 3 TUE) _____	225
Tabl. 17. Cele Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (art. 1 TEWEA) _____	226
Tabl. 18. Mechanizmy realizacji celów Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (art. 2 TEWEA) _____	226
Tabl. 19. Zasady fundamentalne Unii Europejskiej (art. 6 TUE) _____	227
Tabl. 20. Rodzaje kompetencji Unii Europejskiej (art. 2–6 TFUE) _____	227
Tabl. 21. Kompetencje wyłączne Unii Europejskiej (art. 3 TFUE) _____	228
Tabl. 22. Kompetencje dzielone Unii Europejskiej (art. 4 TFUE) _____	229
Tabl. 23. Kompetencje pomocnicze Unii Europejskiej (art. 6 TFUE) _____	230
Tabl. 24. Zasada lojalnej współpracy (art. 4 ust. 3 TUE) _____	230
Tabl. 25. Kryteria ustanowienia wzmocnionej współpracy (art. 20 TUE i art. 326–334 TFUE) _____	231
Tabl. 26. Uprawnienia przewidziane w Karcie Praw Podstawowych Unii Europejskiej _____	232
Tabl. 27. Protokół dotyczący Zjednoczonego Królestwa oraz Rzeczypospolitej Polskiej (Protokół Nr 30) _____	233
Rozdział II. Zagadnienia instytucjonalne _____	234
Tabl. 28. Proces tworzenia jednolitych ram instytucjonalnych dla Wspólnot Europejskich _____	234
Tabl. 29. Zasady systemu instytucjonalnego Unii Europejskiej _____	235
Tabl. 30. Instytucje Unii Europejskiej (art. 13 TUE) _____	235
Tabl. 31. Skład Rady Europejskiej (art. 15 TUE) _____	235
Tabl. 32. Kompetencje Przewodniczącego Rady Europejskiej (art. 15 ust. 6 TUE) _____	236
Tabl. 33. Kompetencje Rady Europejskiej _____	236
Tabl. 34. Składy Rady Unii Europejskiej _____	237
Tabl. 35. Kalendarz Prezydencji w Radzie Unii Europejskiej _____	238
Tabl. 36. Kompetencje Rady Unii Europejskiej (ujęcie ogólne) _____	239
Tabl. 37. Podejmowanie decyzji przez Radę Europejską (art. 15 TUE) _____	240
Tabl. 38. Podejmowanie decyzji przez Radę Unii Europejskiej (art. 16 TUE) _____	240
Tabl. 39. Głosowanie większością kwalifikowaną w Radzie Europejskiej i Radzie Unii Europejskiej (2009–2017) _____	240
Tabl. 40. Podział głosów w Radzie Europejskiej i Radzie Unii Europejskiej do 31.10.2014 r. _____	241
Tabl. 41. Nowy system podejmowania decyzji większością kwalifikowaną w Radzie Europejskiej i Radzie Unii Europejskiej (od 1.11.2014 r.) (art. 16 TUE i art. 238 TFUE) _____	242
Tabl. 42. Procedura uchwalania wspólnych zasad dla przeprowadzania wyborów bezpośrednich do Parlamentu Europejskiego _____	242
Tabl. 43. Podział mandatów w Parlamencie Europejskim na poszczególne państwa członkowskie (kadencja 2009–2014) _____	243
Tabl. 44. Organizacja wewnętrzna Parlamentu Europejskiego _____	244
Tabl. 45. Kompetencje Parlamentu Europejskiego _____	245
Tabl. 46. Komisje stałe Parlamentu Europejskiego _____	245
Tabl. 47. Skład Komisji Europejskiej (kadencja 2010–2014) _____	247
Tabl. 48. Procedura wyboru Komisji Europejskiej _____	248

Tabl. 49. Zakończenie pełnienia funkcji przez członków i całą Komisję Europejską —	249
Tabl. 50. Kompetencje Przewodniczącego Komisji Europejskiej (art. 17 ust. 6 TUE) _____	250
Tabl. 51. Kompetencje Komisji Europejskiej – ujęcie ogólne (art. 17 TUE) _____	251
Tabl. 52. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej _____	251
Tabl. 53. Podstawowe rodzaje powództw do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej _____	252
Tabl. 54. Zakres jurysdykcji Sądu _____	252
Tabl. 55. Postępowanie w trybie art. 258 TFUE _____	253
Tabl. 56. Postępowanie w trybie art. 259 TFUE _____	254
Tabl. 57. Postępowanie w trybie art. 260 TFUE _____	255
Tabl. 58. Podmioty uprawnione do wniesienia powództwa w trybie art. 263 TFUE (po wejściu w życie Traktatu z Lizbony) _____	256
Tabl. 59. <i>Locus standi</i> osoby fizycznej w powództwie z art. 263 TFUE _____	256
Tabl. 60. Przesłanki nieważności aktu prawnego przewidziane w art. 263 TFUE _____	257
Tabl. 61. Rodzaje aktów prawnych podlegających uchyleniu w trybie art. 263 TFUE _____	257
Tabl. 62. Bierna legitymacja procesowa w postępowaniu w trybie art. 265 TFUE _____	257
Tabl. 63. Podmioty uprawnione do wniesienia powództwa w trybie art. 265 TFUE _____	258
Tabl. 64. Zasady składania wniosku o orzeczenie wstępne _____	258
Tabl. 65. Przedmiot orzeczeń wstępnych wydawanych w trybie art. 267 TFUE _____	258
Tabl. 66. Przedmiot orzeczeń wstępnych wydawanych w trybie art. 35 ust. 1–3 TUE (przed wejściem w życie Traktatu z Lizbony) _____	259
Tabl. 67. Zakres powództwa w trybie art. 340 TFUE _____	259
Tabl. 68. Kompetencje Trybunału Obrachunkowego (art. 287 ust. 1 TFUE) _____	259
Tabl. 69. Kryteria kontroli dokonywanej przez Trybunał Obrachunkowy (art. 287 ust. 2 TFUE) _____	260
Tabl. 70. Kompetencje Komitetu Regionów (art. 307 TFUE) _____	260
Tabl. 71. Liczba miejsc przypadających na państwa członkowskie w Komitecie Regionów _____	261
Tabl. 72. Kompetencje Komitetu Społeczno-Ekonomicznego (art. 304 TFUE) _____	262
Tabl. 73. Liczba miejsc przypadających na państwa członkowskie UE w Komitecie Ekonomicznym i Społecznym _____	262
Tabl. 74. Wybrane agencje zajmujące się poszczególnymi obszarami polityki UE _____	263
Tabl. 75. Agencje i organy Euroatomu _____	264
Tabl. 76. Klasyfikacja źródeł prawa Unii Europejskiej (I) _____	265
Tabl. 77. Klasyfikacja źródeł prawa Unii Europejskiej (II) _____	266
Tabl. 78. Zmiany traktatów założycielskich _____	267
Tabl. 79. Mechanizm dokonywania zmian w traktatach założycielskich (art. 48 TUE) _____	268
Tabl. 80. Rodzaje aktów prawa wtórnego Unii Europejskiej _____	269
Tabl. 81. Typologia aktów prawa wtórnego Unii Europejskiej _____	269
Tabl. 82. Procedury ustawodawcze w ramach Unii Europejskiej (wybór) _____	269
Tabl. 83. Zwykła procedura ustawodawcza _____	270
Tabl. 84. Procedura zawierania umów w ramach UE (art. 218 TFUE) _____	271
Tabl. 85. Procedura zawierania umów międzynarodowych w ramach Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (art. 101 TEWEA) _____	272
Tabl. 86. Rodzaje umów międzynarodowych zawieranych przez Unię Europejską _____	272

Tabl. 87. Rodzaje aktów prawa miękkiego	272
Tabl. 88. Zasady systemowe odnoszące się do stosowania prawa UE	
w krajowych porządkach prawnych państw członkowskich	273
Tabl. 89. Rodzaje skutku bezpośredniego	273
Tabl. 90. Przestanki bezpośredniej skuteczności (ujęcie ogólne)	273
Tabl. 91. Przestanki bezpośredniej skuteczności dyrektyw	273
Tabl. 92. Przestanki odpowiedzialności odszkodowawczej państw członkowskich za naruszenie prawa UE	274
Tabl. 93. Etapy wprowadzania Unii Gospodarczej i Walutowej	274
Tabl. 94. Kryteria konwergencji	275
Tabl. 95. Ekonomiczne kryteria konwergencji	275
Rozdział III. Obywatelstwo Unii Europejskiej	276
Tabl. 96. Charakter prawny obywatelstwa Unii Europejskiej	276
Tabl. 97. Wybrane uprawnienia wynikające z obywatelstwa Unii Europejskiej	277
Tabl. 98. Zakres ochrony dyplomatycznej i konsularnej dla obywateli UE	277
Tabl. 99. Przestanki wydania Zastępczego Dokumentu Podróżnego	278
Tabl. 100. Podmioty uprawnione do składania petycji	278
Tabl. 101. Podmioty uprawnione do składania skarg do Ombudsmana UE	279
Tabl. 102. Przestanki dopuszczalności petycji do Parlamentu Europejskiego	279
Tabl. 103. Przestanki dopuszczalności skargi do Ombudsmana Unii Europejskiej	280
Tabl. 104. Przykłady działań noszących znamiona złego zarządzania	281
Tabl. 105. Przestanki odmowy dostępu do dokumentów przewidziane w postanowieniach art. 4 rozporządzenia 1049/2001/WE	281
Tabl. 106. Elementy prawa do dobrej administracji	282
Rozdział IV. Wybrane aspekty prawa materialnego	283
Tabl. 107. Definicja rynku wewnętrznego (art. 26 ust. 2 TFUE)	283
Tabl. 108. Podstawowe swobody Unii Europejskiej	283
Tabl. 109. Swobodny przepływ towarów – schemat ogólny	284
Tabl. 110. Definicja towaru przejęta w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości	284
Tabl. 111. Swobodny przepływ towarów – aspekty fiskalne	285
Tabl. 112. Swobodny przepływ towarów – ograniczenia ilościowe	286
Tabl. 113. Sposoby wszczęcia postępowania antydumpingowego (art. 5 rozporządzenia 1225/2009/WE)	287
Tabl. 114. Swobodny przepływ osób – podstawy prawne	287
Tabl. 115. Definicja pracownika przyjęta w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości	288
Tabl. 116. Treść prawa do swobodnego przemieszczania się	288
Tabl. 117. Definicja członka rodziny przemieszczającego się obywatela Unii według dyrektywy 2004/38/WE	289
Tabl. 118. Prawa członków rodziny pracownika przemieszczającego się w świetle dyrektywy 2004/38/WE	290
Tabl. 119. Ograniczenia swobodnego przepływu pracowników	291
Tabl. 120. Osoby korzystające ze swobody zakładania przedsiębiorstw	292
Tabl. 121. Pojęcie usługi transgranicznej	293
Tabl. 122. Prawnicze tytuły zawodowe, do których znajdują zastosowanie przepisy dyrektywy 77/249/EWG (ze zm.) o świadczeniu usług prawniczych	293

Tabl. 123. Prawnicze tytuły zawodowe, do których znajdują zastosowanie przepisy dyrektywy 98/5/WE (ze zm.) o stałym świadczeniu usług prawniczych	294
Tabl. 124. Ograniczenia swobody zakładania przedsiębiorstw i swobody świadczenia usług	296
Tabl. 125. Prawo konkurencji Unii Europejskiej – schemat ogólny	296
Tabl. 126. Działania przedsiębiorstw objęte zakazem porozumień monopolistycznych (art. 101 TFUE)	297
Tabl. 127. Przykłady działań objętych zakazem przewidzianym w art. 101 TFUE	297
Tabl. 128. Przykłady działań mogących stanowić nadużycie pozycji dominującej w rozumieniu art. 102 TFUE	298
Tabl. 129. Zakres zastosowania przepisów prawa konkurencji	298
Tabl. 130. Oznaczanie rynku właściwego	299
Tabl. 131. Podstawowe zasady rozporządzenia Rady 1/2003/WE	300
Tabl. 132. Nowe instrumenty prawne KE służące zapewnieniu skuteczności prawa konkurencji	300
Tabl. 133. Zależność między art. 101 i 102 TFUE a prawem konkurencji państw członkowskich w świetle rozporządzenia 1/2003/WE	301
Tabl. 134. Postępowanie w zakresie łączenia przedsiębiorstw (rozporządzenie Rady 139/2004/WE)	302
Tabl. 135. Pojęcie pomocy publicznej	303
Tabl. 136. Definicja pomocy publicznej	303
Tabl. 137. Przesłanki zastosowania art. 107 ust. 1 TFUE	304
Tabl. 138. Wyjątki od zakazu udzielania pomocy publicznej	305
Tabl. 139. Rodzaje postępowań w przedmiocie pomocy publicznej przewidziane w rozporządzeniu Rady 659/1999/WE	306
Tabl. 140. Postępowanie w zakresie nowej pomocy publicznej	307
Tabl. 141. Postępowanie w sprawie programu pomocy realizowanego bez uprzedniej notyfikacji	308
Tabl. 142. Postępowanie dotyczące pomocy istniejącej (art. 108 ust. 2 TFUE)	309
Tabl. 143. Cele Wspólnej Polityki Przemysłowej Unii Europejskiej (art. 173 TFUE)	309
Tabl. 144. Cele Wspólnej Polityki Rolnej (art. 39 TFUE)	310
Tabl. 145. Formy rynków rolnych organizowanych w ramach Wspólnej Polityki Rolnej (art. 40 TFUE)	310
Tabl. 146. Zadania Wspólnej Polityki Ochrony Konsumenta (art. 169 ust. 1 TFUE)	310
Tabl. 147. Cele Wspólnej Polityki Ochrony Środowiska (art. 191 ust. 1 TFUE)	311
Tabl. 148. Europejski Nakaz Aresztowania (zagadnienia ogólne)	311
Tabl. 149. Europejski Nakaz Aresztowania (zniesienie wymogu podwójnej karalności)	312
Tabl. 150. Obligatoryjna odmowa wykonania Europejskiego Nakazu Aresztowania (Decyzja Ramowa 2002/584/WSiSW)	313
Tabl. 151. Fakultatywna odmowa wykonania Europejskiego Nakazu Aresztowania (Decyzja Ramowa 2002/584/WSiSW)	314
Rozdział V. Działania zewnętrzne Unii Europejskiej	315
Tabl. 152. Działania zewnętrzne Unii Europejskiej – podstawy traktatowe (art. 3 ust. 5, art. 8, 21–46 TUE, art. 205–222 TFUE)	315

Tabl. 153. Cele stosunków zewnętrznych Unii Europejskiej (art. 3 ust. 5 oraz art. 21 TUE) _____	316
Tabl. 154. Podmioty realizujące stosunki zewnętrzne Unii Europejskiej _____	317
Tabl. 155. Zadania Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (art. 27 ust. 3 TUE, decyzja Rady 2010/427/UE) _____	319
Tabl. 156. Instrumenty podejmowane w ramach Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (art. 38 TUE) _____	320
Tabl. 157. Wspólna Polityka Bezpieczeństwa i Obrony (art. 42 TUE) _____	320
Tabl. 158. Zdolność operacyjna UE _____	321
Tabl. 159. Funkcje Agencji do spraw Rozwoju Zdolności Obronnych, Badań, Zakupów i Uzbrojenia (art. 42 ust. 3 TUE) _____	321
Tabl. 160. Podstawy Wspólnej Polityki Handlowej (art. 207 ust. 1 TFUE) _____	322
Tabl. 161. Umowy międzynarodowe zawierane w ramach Wspólnej Polityki Handlowej (art. 207 TFUE) _____	322
Tabl. 162. Instrumenty ochrony rynku podejmowane w ramach Wspólnej Polityki Handlowej _____	323
Tabl. 163. Zasady udzielania pomocy humanitarnej (art. 214 TFUE) _____	323
Tabl. 164. Klauzula solidarności (art. 222 TFUE) _____	324
Indeks rzeczowy _____	325